

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПОРЯДОК ПІДГОТОВКИ ТА ЗАХИСТУ КУРСОВИХ РОБІТ У
ДОНЕЦЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

СХВАЛЕНО

на засіданні Вченої ради ДонДУВС
від 24.06.2026 року
протокол № 15

ВВЕДЕНО В ДІЮ

наказом ДонДУВС
від 24.06.2026 року, № 267

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про порядок підготовки та захисту курсових робіт у Донецькому державному університеті внутрішніх справ (далі – Положення) розроблено з урахуванням Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», відповідних стандартів вищої освіти, нормативно-правових актів Міністерства освіти і науки України, Міністерства внутрішніх справ України, Закону України «Про академічну доброчесність», Положення про академічну доброчесність у Донецькому державному університеті внутрішніх справ і врегульовує питання вибору теми, написання, оформлення, реєстрації, перевірки, рецензування, захисту, оцінювання та зберігання курсових робіт в Донецькому державному університеті внутрішніх справ (далі – Університет).

1.2. Курсова робота – один із видів індивідуальних завдань навчально-дослідницького, творчого характеру, яка виконується відповідно до навчального плану і передбачає самостійну роботу здобувача/здобувачки вищої освіти з метою закріплення, поглиблення й узагальнення знань, одержаних при вивченні навчальної дисципліни, та їх застосування для комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

1.3. Завданнями курсової роботи є: систематизація, закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих у процесі вивчення відповідної навчальної дисципліни за відповідною освітньо-професійною програмою; розвиток навичок аналізу, узагальнення, класифікації та інтерпретації основних теоретичних і практичних результатів дослідження та ін. Курсова робота виконується на основі поглибленого вивчення чинного законодавства України, спеціальної вітчизняної та зарубіжної літератури, передового досвіду з теми, яка вивчається, а також результатів проведених здобувачем/здобувачкою вищої освіти власних досліджень.

Вирішення завдання курсової роботи має ґрунтуватися на опануванні теоретичного матеріалу і методів самостійного дослідження, послідовного викладання, практичного застосування теоретичних знань.

1.4. Під час виконання курсової роботи здобувач/здобувачка вищої освіти повинен проявити:

- знання загальнотеоретичних та професійно-орієнтованих дисциплін, які розкривають теоретичні основи та практичні питання досліджуваної проблеми;
- вміння відбирати, систематизувати та обробляти інформацію відповідно до мети дослідження;
- вміння формулювати висновки і обґрунтувати конкретні пропозиції щодо вдосконалення окремих напрямків діяльності реального досліджуваного об'єкта;
- вміння проводити власні дослідження (анкетування, опитування, складання схем, таблиць, діаграм) та аналізувати статистичну інформацію.

1.5. Курсова робота має характеризуватися логічністю, доказовістю, аргументованістю і відповідати таким вимогам:

- містити поглиблений аналіз досліджуваної теми;
- мати науковий стиль викладення матеріалу;
- містити обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення окремих напрямків діяльності досліджуваного об'єкта;
- мати належне оформлення;

– бути виконаною і поданою на кафедру в термін, передбачений графіком освітнього процесу.

1.6. Курсова робота виконується українською мовою.

1.7. Науково-педагогічні працівники відповідної кафедри на основі цього Положення розробляють методичні рекомендації щодо написання курсових робіт з урахуванням специфіки викладання навчальної дисципліни, де розкриваються завдання курсової роботи, обсяг і зміст окремих її частин та порядок виконання, а також визначаються особливості курсової роботи, що пов'язані зі специфікою навчальної дисципліни.

1.8. Завідувач кафедри повинен організувати своєчасне ознайомлення здобувачів/здобувачок вищої освіти із тематикою курсових робіт і методичними рекомендаціями щодо їх виконання, оформлення та захисту. Ознайомлення здобувачів здійснюється на початку семестру її написання (для заочної форми здобуття освіти – під час заліково-екзаменаційної сесії попереднього навчального семестру).

2. ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ ТА ЇЇ ВИБІР

2.1. Тематика курсових робіт розробляється відповідно до робочої програми навчальної дисципліни та щорічно переглядається (оновлюється). Курсові роботи можуть відповідати певній навчальній дисципліні, а можуть бути міждисциплінарними. Тематика курсових робіт має бути пов'язана з актуальними напрямками відповідної галузі знань, мати професійну спрямованість тощо.

2.2. Тематика курсових робіт визначається відповідною кафедрою. Здобувачі/здобувачки вищої освіти можуть обрати власну тему дослідження або подати власні пропозиції щодо уточнення тематики курсових робіт на розгляд відповідної кафедри.

3. КЕРІВНИЦТВО І РЕЦЕНЗУВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

3.1. Контроль за підготовкою курсової роботи здійснює науковий керівник.

3.2. Науковий керівник надає науково-методичну допомогу здобувачам/здобувачкам вищої освіти щодо підготовки курсової роботи. Проводить індивідуальні консультації здобувачів/здобувачок вищої освіти, надає допомогу щодо пошуку необхідної емпіричної бази курсової роботи, організовує зв'язок з практичними підрозділами з питань отримання статистичної інформації, необхідної для підготовки роботи.

3.3. Для забезпечення дотримання академічної доброчесності, проведення рецензування, як правило, за місяць до захисту курсової роботи здобувачі/здобувачки вищої освіти подають свої роботи особисто науковому керівнику в паперовому та/або електронному виді для перевірки їх за допомогою програмного забезпечення [StrikePlagiarism.com](https://www.strikeplagiarism.com). Подання курсової роботи на перевірку фіксується в Журналі реєстрації та обліку курсових робіт. У випадку невідповідності встановленим вимогам до написання чи виявлення плагіату у курсовій роботі науковий керівник повертає роботу на доопрацювання з визначенням терміну для подання на повторне проведення перевірки/рецензування. На доопрацювання робота може бути повернена не більше двох разів. У випадку третього виявлення невідповідності встановленим вимогам до написання, курсова робота не зараховується як підсумковий контроль, здобувачу виставляється незадовільна оцінка, а науковий керівник ініціює розгляд

питання відповідно до Положення про академічну доброчесність у ДонДУВС.

3.4. Не пізніше десяти днів з моменту реєстрації здобувач/здобувачка вищої освіти зобов'язаний звернутися до наукового керівника для з'ясування результатів рецензування роботи.

У випадку отримання негативної рецензії здобувач/здобувачка вищої освіти зобов'язаний протягом визначеного науковим керівником терміну усунути зазначені у рецензії недоліки та подати роботу до повторного рецензування.

3.5. У разі відсутності порушення вимог до написання курсової роботи науковий керівник протягом встановленого кафедрою строку надає на курсову роботу письмову рецензію.

Рецензування курсової роботи є однією з основних та обов'язкових форм керівництва самостійною роботою здобувача/здобувачки вищої освіти, засобом контролю виконання індивідуального навчального плану та рівня засвоєння навчального матеріалу.

3.6. Завершена курсова робота здобувача подається у друкованому та/або електронному виді на кафедру.

3.7. У випадку порушення термінів та порядку подання курсової роботи без поважних причин (лікарняний, відрадження) здобувач/здобувачка вищої освіти не допускається до захисту. Питання про допуск курсової роботи до захисту приймається науковим керівником.

4. ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

4.1. Основні етапи виконання курсової роботи:

- 1) вибір і реєстрація теми;
- 2) отримання консультації у викладача кафедри з приводу обраної теми;
- 3) опрацювання нормативно-правових актів, літературних джерел, статистичних даних;
- 4) складання плану курсової роботи;
- 5) написання тексту курсової роботи;
- 6) оформлення курсової роботи;
- 7) подання роботи на кафедру для реєстрації та рецензування;
- 8) з'ясування результатів рецензування;
- 9) підготовка до захисту роботи;
- 10) захист курсової роботи.

4.2. Курсова робота має виконуватися здобувачами/здобувачками вищої освіти у повній відповідності до затвердженого календарного плану. У випадках відставання від графіка здобувач/здобувачка вищої освіти зобов'язаний надати письмове пояснення науковому керівнику із визначенням термінів усунення невідповідності.

4.3. Якщо здобувач/здобувачка вищої освіти не підготує курсову роботу в зазначений кафедрою термін, завідувач кафедри подає директору навчально-наукового інституту/декану факультету доповідну записку про недопущення здобувача/здобувачки вищої освіти до захисту курсової роботи.

4.4. Роботу над обраною темою рекомендується починати з підбору та вивчення літератури. Для підбору літератури слід використовувати предметний каталог літературних джерел бібліографічного відділу бібліотеки, а також перелік рекомендованої літератури.

При виконанні роботи рекомендується використовувати державні законодавчі та нормативні документи, підручники, монографії та іншу спеціальну літературу, закордонну літературу, які стосуються теми.

У процесі вивчення літератури окремі положення рекомендується конспектувати, щоб у подальшому на основі цих записів самостійно викласти теоретичну частину роботи. У випадку запозичення з літературних джерел цитат, ідей чи цифрового матеріалу необхідно зробити точне бібліографічне посилання. Використання штучного інтелекту (ШІ) допускається виключно для стилістичного редагування або структурування та підлягає обов'язковому декларуванню у Вступі (із зазначенням назви ШІ-системи). Подання тексту ШІ як власного дослідження є обманом та академічним плагіатом.

4.5. В ході виконання курсової роботи доцільно провести власні дослідження. З цією метою здобувачем/здобувачкою вищої освіти можуть бути проведені: аналіз статистичних та оперативних даних, опитування по самостійно розробленим анкетам, анкетування та інше. Будь-які емпіричні дані, результати анкетування чи аналізу правозастосовчої практики мають бути автентичними. Фабрикація (вигадкування) даних або фальсифікація (підробка) статистичних показників є грубим порушенням академічної доброчесності.

5. ЗМІСТ ТА ОБСЯГ КУРСОВОЇ РОБОТИ

5.1. Курсова робота повинна мати обсяг 25 – 30 сторінок тексту в комп'ютерному наборі (40 – 50 сторінок рукописного тексту).

5.2. Матеріал курсової роботи слід подавати у такій послідовності:

- титульна сторінка (додаток 1);
- зміст (додаток 2);
- перелік умовних позначень (у разі потреби) (додаток 3);
- вступ (додаток 4);
- основна частина (додаток 5);
- висновки;
- додатки;
- список використаних джерел (додаток 6).

5.3. Титульна сторінка має містити найменування закладу вищої освіти, назву навчально-наукового інституту/факультету, кафедри, назву навчальної дисципліни, тему курсової роботи, прізвище, ім'я та по батькові й інші відомості про автора та наукового керівника, місто і рік.

5.4. Зміст курсової роботи визначається її темою і відображається у плані. Відповідно до обраної теми здобувач/здобувачка вищої освіти самостійно або за рекомендацією викладача кафедри добирає літературні джерела й відповідні нормативно-правові акти, складає план.

5.5. План курсової роботи бажано, щоб був складним і містив: вступ; мінімум три питання (для простого плану); мінімум два розділи, кожен з яких має не менш як два параграфи (для складного плану); висновки; додатки; список використаних джерел.

5.6. Вступ курсової роботи. У вступі зазначається:

- актуальність теми курсової роботи;
- мета і завдання дослідження;
- об'єкт дослідження;
- предмет дослідження;

- методи дослідження;
- новизна курсової роботи;
- практична значимість курсової роботи;
- структура курсової роботи.

Актуальність теми курсової роботи розкриває сучасний стан розробленості теми курсової роботи, висвітлює проблемні питання, доцільність її написання, наводяться вчені, які займалися вивченням цієї теми тощо.

Мета курсової роботи має бути лаконічною і чіткою. Визначити мету дослідження – означає визначити навіщо проводиться дослідження. Мета дослідження орієнтує на його кінцевий результат; завдання формулюють питання, на які мають бути отримано відповідь для реалізації мети дослідження.

Орієнтовані формулювання завдань дослідження:

- дослідити...
- визначити....
- проаналізувати...
- уточнити...
- вивчити...
- розробити...
- сформулювати...

Об'єкт та предмет дослідження.

Об'єкт – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію, яке береться здобувачем/здобувачкою вищої освіти для вивчення.

Предмет – це те, що знаходиться в межах об'єкту.

Об'єкт – це та частина наукового знання, з якою дослідник має справу.

Предмет дослідження – це той аспект проблеми, досліджуючи який, пізнаємо цілісний об'єкт, виділяючи його головні, найбільш суттєві ознаки.

Предмет курсової роботи частіше за все співпадає з визначенням її теми або є дуже близьким до неї.

Об'єкт і предмет дослідження як наукові категорії співвідносяться як загальне і окреме.

Методи дослідження (методологія дослідження). В цій частині вступу зазначаються ті методи наукового пізнання, які використовувалися автором при дослідженні.

Методи дослідження обираються з урахуванням специфіки завдань дослідження, а не шляхом звичайного перерахування всіх відомих методів.

До того ж зазначаючи метод дослідження автор повинен зазначити, в якому питанні його використовували, що саме було досліджено за допомогою цього методу.

Методи наукового пізнання розподіляють на загальнонаукові і спеціальні, які відносяться до конкретної науки.

Загальнонаукові методи, які використовують частіше за все:

- логічний метод. Закони і правила мислення, що визначаються діалектичною і формальною логікою. Збирання і накопичення фактичного матеріалу підпорядковуються законам і правилам логічного мислення. Логічний метод дозволяє з істинних суджень-посилань отримати істинні судження-висновки;
- історичний метод передбачає дослідження історії аспектів проблеми в її послідовному розвитку, зі всіма властивими ним рисами і особливостями. У наукових дослідженнях використовуються специфічні історичні методи –

хронологічний, проблемно-хронологічний, син хронологічний, метод періодизації, ретроспективний, статистичний;

- діалектичний метод дає загальне спрямування наукового дослідження, формує загальні методологічні установки і служить засобом орієнтації в емпіричному матеріалі;

- системно-структурний метод дослідження включає в себе такі операції та прийоми: розгляд будь-яких об'єктів, явищ як складних утворень, що мають певну структуру і є компонентами більш загальних систем; пізнання особливостей структури об'єкта; виявлення законів структурних відносин і зовнішніх зв'язків, формулювання цих законів не тільки у якісному, але й кількісному вигляді, уявлення їх у формі системи управлінь; пошук системо утворюючих фактів, об'єктивних законів, що обумовлюють перехід від якостей елементів до якісно нових властивостей цілісної системи;

- метод аналізу – процес уявного розчленовування предмету, явища на частини (ознаки, властивості, відносини);

- метод синтезу – це поєднання виявлених в ході аналізу сторін предмету в єдине ціле;

- індукція – рух думки від одиничного до загального;

- дедукція – сходження процесу пізнання від загального до одиничного.

Перелік загальнонаукових методів є достатньо великим і залежить від конкретного дослідження.

Частіше за все в юридичній науці використовуються такі методи наукового дослідження:

- спеціально-юридичний (формально-догматичний) метод. Це зовнішня юридична обробка правового матеріалу. Вона включає такі прийоми: опис юридичних норм, юридичної практики; встановлення ознак правових явищ, розробку понять та їх визначено; класифікацію правових явищ; встановлення їх природи з точки зору правових конструкцій, загальних положень юридичної науки тощо;

- конкретно-соціологічний метод. Це таке дослідження правових явищ, коли вони розглядається на основі соціологічного матеріалу – фактичних даних, що характеризують соціальну необхідність правового регулювання, його передумови, реальну дію, ефективність тощо;

- порівняльно-правовий метод. Це таке дослідження двох і більше інститутів, правових систем, правових явищ, правових норм тощо, при якому ставиться завдання виявлення загального і відмінного, або відмінного і протилежного, чи спільного.

Новизна курсової роботи. Для курсової роботи це поняття відносне, і скоріш за все стосується здобувача/здобувачки вищої освіти, який/яка обрали цю тему, тобто нова для здобувача/здобувачки вищої освіти проблема. Для її формування слід використовувати такі фрази: «Новизна цього дослідження полягає у наступному....», «Новизна і теоретичні значимість роботи: ...».

Як правило, новизна дослідження тісно пов'язана з його теоретичною значимістю, тобто тим внеском, який вносить робота в підготовку за відповідним освітнім ступенем. Наприклад: «Проведене дослідження розширює уявлення здобувачів та здобувачок вищої освіти про» або «Результати роботи доповнюють відомості про...».

Практична значимість курсової роботи. Практична значимість результатів дослідження може полягати у можливості вирішення практичного завдання, проведенні подальших досліджень або для використання в процесі підготовки фахівців.

Частіше за все практична значимість курсової роботи полягає у можливому використанні її положень у освітньому процесі при вивченні певних дисциплін (тем) та у науковій діяльності здобувачів/здобувачок вищої освіти.

Структура курсової роботи. Зазначається з чого складається робота. Приблизне оформлення структури курсової роботи: «Курсова робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків (на 2 сторінках) та списку використаних джерел (26 найменувань). Загальний обсяг курсової роботи становить 30 сторінок».

Обсяг вступу не має перевищувати 3-4 сторінок.

5.7. Основна частина курсової роботи як правило містить теоретичну та практичну частини. Основна частина складається з розділів та підрозділів (при складному змісті) чи питань (при простому змісті).

Загальний обсяг основної частини повинен складати не менше 20 сторінок друкованого тексту (30 сторінок рукописного тексту). До того ж обсяг окремих розділів чи питань має бути пропорційним один до одного.

5.8. Викладення матеріалу основної частини частіше за все має починатися з теоретичного обґрунтування, розкривати сутність, значення, класифікаційні характеристики, історію та сучасні тенденції предмету дослідження.

Теоретичне обґрунтування має визначати роль і місце досліджуваних явищ та процесів. Розглядають загальні теоретичні підходи до теми з використанням літературних джерел із досліджуваної проблематики, можливе порівняння різних точок зору, використання опублікованих статистичних даних із посиланням на джерела.

Практична частина курсової роботи повинна розкривати організаційні основи діяльності, особливості, проблеми реалізації тощо.

5.8. У додатки вносяться таблиці, схеми, карти, малюнки, фотографії, дидактичного матеріалу, анкети, тести тощо. Вони розміщуються на окремих аркушах в кінці роботи після списку використаних джерел. Кожен з них повинен мати тематичну назву і нумерацію.

5.9. Кожний розділ (питання) має закінчуватися лаконічним висновком, який узагальнює дослідження цього питання.

5.10. Висновки. Пропозиції здобувача/здобувачки вищої освіти щодо науково-практичного вирішення окремих питань теми повинні відповідати критеріям оптимальності, цільової ефективності та практичної втіленості.

У висновках викладають найважливіші результати, одержані в курсовій роботі.

5.11. Обсяг висновків не має перевищувати 3-4 сторінок.

6. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

6.1. Курсова робота оформлюється у вигляді рукопису в друкованому вигляді на листах паперу формату А4 (210 x 297 мм), на одній стороні аркушу.

6.2. Обсяг основного тексту курсової роботи становить до 40 сторінок.

6.3. Слова: «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкуються великими літерами,

напівжирним шрифтом з вирівнюванням по центру.

Назви розділів друкуються маленькими літерами (крім першої великої), напівжирним шрифтом, з вирівнюванням по центру.

Назви підрозділів друкуються маленькими літерами (крім першої) з абзацу. Крапка в кінці назв розділів і підрозділів не ставиться.

Відстань між назвами структурних частин (розділів і підрозділів) повинна дорівнювати 2 інтервалам.

Номер розділу ставиться після слова «РОЗДІЛ» (наприклад, РОЗДІЛ 1.).

Підрозділи нумеруються у межах кожного розділу.

Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставиться крапка, наприклад: 2.3. (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку наводиться заголовок підрозділу.

6.4. Першою сторінкою курсової роботи є титульна, яка включається до загальної нумерації сторінок роботи.

На титульній сторінці номер не ставиться, на наступних сторінках номер проставляється у правому верхньому куті сторінки без крапки.

До основного обсягу курсової роботи не входять додатки, таблиці, картосхеми та рисунки, які повністю займають площу сторінки.

Однак, усі сторінки зазначених структурних частин та елементів курсової роботи підлягають суцільній нумерації.

6.5. Нумерація сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків, таблиць, формул подається арабськими цифрами без знаку «№».

6.6. Список використаних джерел містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків.

Редактор	MS Word або аналогічний
Шрифт	Times New Roman
Розмір	14 кегль
Міжрядковий інтервал	1,5 (полуторний)
Верхнє, нижнє поле	20 мм
Праве поле	15 мм
Ліве поле	30 мм
Абзацний відступ	1,25
Вирівнювання тексту	По ширині сторінки
Щільність тексту	100%
Орієнтація сторінки	Книжна

6.7. Посилання текстів на конкретне джерело слід зазначати порядковим номером посилань, виділеним двома квадратними дужками і номером сторінки, на якій розміщується інформація, наприклад [1, с. 7].

Посилання в тексті роботи на кілька джерел інформації слід зазначити порядковим номером посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад: «..... у працях [6-9]».

Якщо при написанні використовується фрагмент тексту з певного джерела без обробки, його необхідно оформлювати як цитату, тобто у лапках і також зазначити порядковий номер посилань, виділений двома квадратними дужками і номером сторінки

6.8. Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел. Для курсової роботи мінімальна кількість джерел повинна складати 20 найменувань. У випадку малорозробленості теми у сучасній науці, за узгодженням з кафедрою, цю кількість може бути зменшено.

6.9. Список використаних джерел та приклади їх оформлення в курсовій роботі зазначається відповідно до Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

6.10. Джерела можна розміщувати одним з таких способів: у порядку появи посилань у тексті (найбільш зручний для користування спосіб) чи в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків.

Список використаних джерел складається з таких джерел:

- нормативно-правові акти;
- монографії, брошури, підручники, навчальні посібники;
- статті з журналів;
- електронні джерела тощо.

7. ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

7.1. Захист курсової роботи проводиться за розкладом, прилюдно перед комісією у складі не менш двох науково-педагогічних працівників кафедри, у тому числі керівника курсової роботи, перед початком екзаменаційної сесії для денної форми здобуття освіти та під час заліково-екзаменаційної сесії для заочної форми здобуття освіти.

7.2. До процедури захисту курсової роботи, здобувач/здобувачка вищої освіти мають бути ознайомлені з рецензією наукового керівника з метою підготовки до публічного захисту.

7.3. Під час підготовки до захисту здобувач/здобувачка вищої освіти має підготувати стислу доповідь щодо курсової роботи та наочні матеріали (4-6 сторінок з найважливішими ілюстративними матеріалами, оформленими у вигляді презентації PowerPoint, або плакатів, або у вигляді ксерокопіювального роздавального матеріалу, а також фотографії тощо).

7.4. Обсяг тексту доповіді має відповідати 7-10 хвилинам виступу. Доповідь повинна відобразити: актуальності теми, мету і завдання, основні результати курсової роботи і творчі розробки автора.

7.5. Наочні матеріали мають послідовно ілюструвати доповідь здобувача/здобувачки вищої освіти і забезпечувати повноту висвітлення всіх положень, які підлягають захисту.

7.6. Здобувач/здобувачка вищої освіти стисло доповідає комісії сутність проведеного дослідження, дає оцінку отриманим результатам, ілюструючи доповідь посилання на наочні матеріали.

7.7. Під час захисту курсової роботи члени комісії можуть задавати доповідачеві запитання щодо змісту курсової роботи. Відповіді здобувача/здобувачки вищої освіти мають бути конкретними, аргументованими і короткими.

7.8. Після відповіді здобувача/здобувачки вищої освіти на запитання йому виставляється оцінка за виконання та захист курсової роботи.

7.9. Допускається не більше двох перескладань захистів курсової роботи. При цьому перше перескладання (захист курсової роботи) проводиться перед тією ж комісією, а друге – перед комісією у складі завідувача кафедри (за якою закріплена курсова робота) та наукового керівника курсової роботи. Якщо науковим керівником є завідувач відповідної кафедри, то до складу комісії залучають іншого науково-педагогічного працівника цієї кафедри (професора, доцента за посадою).

7.10. У разі отримання незадовільної оцінки під час перескладання захисту курсової роботи, здобувач/здобувачка вищої освіти вважаються такими, що не виконали індивідуальний навчальний план.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ КУРСОВИХ РОБІТ

8.1. Курсова робота здобувача/здобувачки вищої освіти оцінюється як окрема навчальна дисципліна за таким розподілом балів:

Критерії оцінювання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
– робота виконана самостійно, на високому науковому рівні, зміст повністю відповідає назві, поставленій меті і завданням; – зроблено глибокий і всебічний аналіз наукових джерел; – сформульовано власні пропозиції і практичні рекомендації; – робота оформлена з дотриманням усіх вимог; – відсутні помилки при цитуванні та посиланні на роботи інших авторів; – під час захисту роботи здобувач/здобувачка вищої освіти чітко і послідовно викладають сутність і результати дослідження, аргументовано захищають свої пропозиції й власну точку зору під час додаткових запитань	A 90-100	Відмінно
– робота виконана самостійно, зміст відповідає назві, завдання виконані і мета досягнута; – сформульовано власні пропозиції і практичні рекомендації; – авторські висновки зроблено на недостатньо високому рівні узагальнення; – в оформленні роботи є окремі недоліки; – не в достатній мірі проаналізовано літературу і джерела з досліджуваної теми; – робота є оригінальною, проте наявні незначні помилки при цитуванні та посиланні на роботи інших авторів; – під час захисту роботи здобувач/здобувачка вищої освіти чітко і послідовно викладають сутність і результати дослідження, аргументовано захищають свої пропозиції й власну точку зору під час додаткових запитань	B 82-89	Добре
	C 75-81	

– робота написана самостійно, зміст розкрито недостатньо, завдання виконані не повністю, що позначилося на досягненні мети; – аналіз наукових джерел не повною мірою відбиває сучасний стан досліджуваної теми; – авторські висновки зроблено на недостатньо високому рівні узагальнення; – практичні рекомендації відсутні або не відповідають змісту роботи; – в оформленні роботи є недоліки, присутні порушення цитування та посилання на роботи інших авторів, наявні помилки;	D 67-74	Задовільно
	E 60-66	
– під час захисту роботи здобувач/здобувачка вищої освіти викладають сутність і результати дослідження, проте не аргументовано відповідають на всі поставлені додаткові запитання		
– зміст роботи не розкритий; – робота оформлена без дотримання вимог, велика кількість помилок; – під час захисту роботи здобувач/здобувачка вищої освіти не послідовно викладають сутність і результати дослідження, не аргументовано відповідають на поставлені додаткові запитання	FX 35-59	Незадовільно
	F 1-34	

8.2. Оцінка за курсову роботу вноситься до відомості обліку успішності, індивідуального навчального плану здобувача/здобувачки вищої освіти, виставляється на титульному аркуші курсової роботи.

Рекомендована оцінка видів діяльності здобувача/здобувачки вищої освіти при виконанні курсової роботи

№ з/п	Критерії оцінювання курсової роботи	Максимальна кількість балів
1	Теоретична обґрунтованість теми, визначення її актуальності, мети, завдань, чітко розроблений науковий апарат	5
2	Використання різних методів дослідження при написанні курсової роботи	5
3	Глибока проробка проблеми за матеріалами вітчизняної та зарубіжної літератури і чинним законодавством	20
4	Самостійний і творчий підхід до аналізу емпіричного матеріалу	5
5	Науковий стиль викладення матеріалу	5
6	Обґрунтованість та вірогідність запропонованих висновків	10
7	Належне оформлення курсової роботи	10
8	Наявність змістовних додатків	10
9	Своєчасність здачі курсової роботи	5
10	Грамотний і аргументований захист курсової роботи перед комісією	20
11	Наявність демонстраційних матеріалів при захисті курсової роботи	5
Всього		100

8.3. Курсові роботи, які виконані на дуже високому рівні, що перевищує звичайні вимоги до курсових робіт і оцінюються «відмінно», відзначаються особливо, а їх автори заохочуються:

- наданням доповіді на наукову конференцію за рекомендацією кафедри;

- опублікуванням за рішенням кафедри основних положень у наукових виданнях;
- рекомендацією роботи на конкурс курсантських та студентських наукових робіт.

9. ЗБЕРІГАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ

9.1. Після захисту курсові роботи зберігаються у паперовому та/або електронному варіанті на кафедрі протягом 3-років.

10. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

10.1. Положення набуває чинності з моменту його введення в дію наказом ректора Університету.

10.2. Зміни і доповнення до Положення вносяться та затверджуються Вченою радою Університету в тому ж порядку, що й саме Положення.

ДОДАТКИ

Додаток 1

ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**ФАКУЛЬТЕТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ
ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НПУ****КАФЕДРА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН****КУРСОВА РОБОТА**

з навчальної дисципліни «Поліцейська діяльність»
на тему 9. Адміністративний нагляд поліції за особами звільненими з місць
позбавлення волі

Курсанта/курсантки 2-го курсу факультету
підготовки фахівців для підрозділів превентивної
діяльності НПУ

Навчального взводу _____
спеціальності 262/К9 «Правоохоронна діяльність»
Антонова Юрія Віталійовича
Порядковий номер у журналі 9

Керівник _____

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Національна шкала _____
Кількість балів: _____ Оцінка: ЄКТС _____

Члени комісії _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

Кропивницький – 2026

ЗМІСТ

СПИСОК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	3
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1 Загальнотеоретичні положення охорони громадського (публічного) порядку	7
1.1. Поняття громадського (публічного) порядку та тактики його охорони	7
1.2. Правова регламентація охорони громадського (публічного) порядку	12
РОЗДІЛ 2 Тактика охорони громадського (публічного) порядку	
2.1. Сили та засоби при охороні громадського (публічного) порядку	17
2.2. Тактика охорони громадського (публічного) порядку за різних умов:	23
- тактика охорони громадського (публічного) порядку за звичайних умов	23
- тактика охорони громадського (публічного) порядку при проведенні масових заходів	25
- тактика охорони громадського (публічного) порядку при проведенні спортивних заходів	27
- тактика охорони громадського (публічного) порядку при проведенні виборів	28
	29
ВИСНОВКИ	
ДОДАТКИ	31
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	34

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ**КМУ**

Кабінет міністрів України

НП

Національна поліція

РНБО

Рада національної безпеки і оборони України

ТОГ(П)П

Тактика охорони громадського (публічного) порядку

ВСТУП

Актуальність теми курсової роботи _____

Мета курсової роботи _____

Відповідно до поставленої мети сформульовано такі **завдання**:

-
-
-

Об'єкт курсової роботи _____

Предмет курсової роботи _____

Методологічна основа курсової роботи _____

Новизна курсової роботи _____

Практична значимість курсової роботи _____

Структура курсової роботи _____

РОЗДІЛ 1. Загальнотеоретичні положення охорони громадського (публічного) порядку

1.1. Поняття громадського (публічного) порядку та тактики його охорони

ЗРАЗОК БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОФОРМЛЕННЯ СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

КНИГИ	
Приклади	Однотомні видання
один автор	Битяк Ю.П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади: монографія. Харків: Право, 2005. 304 с. Краснова М.В. Договори в екологічному праві України: навч. посіб. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ: Алерта, 2012. 216 с. Кузніченко С.О. Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану»: наук.-практ. комент. / Одес. держ. ун-т внутр. справ. Харків: Право, 2015. 164 с. Тертишник В.М. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України: із змін. та допов. на 12 берез. 2016 р. 12-те вид., допов. і переробл. Київ: Правова єдність, 2016. 810 с. Johnson L. K. Bombs, bugs, drugs and thugs: intelligence and America's quest for security. New York; London: New York University Press, 2000. 326 p.
два автори	Васильєв С.В., Ніколенко Л.М. Доказування та докази у господарському процесі України: монографія. Харків: Еспада, 2004. 192 с. Каткова Т.В., Каткова А. Г. Закінчення досудового слідства у кримінальних справах: практ. посіб. Харків: Право, 2011. 136 с. Петришина М.О., Петришин О.А. Міжнародно-правові стандарти у сфері місцевого самоврядування: наук. доп. / Нац. акад. прав. наук України, НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування. Харків: Право, 2016. 44 с. (Серія «Наукові доповіді»).
три автори	Комаров В.В., Світлична Г.О., Удальцова І.В. Окреме провадження: монографія / за ред. В.В. Комарова. Харків: Право, 2011. 312 с. Сичевський В.В., Харитонов Є.І., Олєйніков Д.О. Науково-практичний коментар до розділу І Особливої частини Кримінального кодексу України (Злочини проти основ національної безпеки України) / Служба безпеки України. Харків: Право, 2016. 232 с. (Бібліотека слідчого). Helfer M. E., Kempe R. S., Krugman R. D. The battered child. 5th ed. Chicago, IL: University of Chicago Press, 1997. 700 p.
чотири і	Прилипко С.М., Ярошенко О.М., Мороз С.В., Малиновська

більше авторів	К.А. Укладення трудового договору: теоретико-прикладне дослідження: монографія. Харків: Юрайт, 2013. 288 с. Колективні політичні права і свободи людини та громадянина в Україні: проблеми теорії та практики: монографія / Є. І. Григоренко та ін.; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. Харків: [б. в.], 2013. 352 с. The mutual fund industry: Competition and investor welfare / R. G. Hubbard et. al. New York, NY: Columbia University Press, 2010. 256 p.
автор(и) та редактор(и)/упорядник(и)	Гель А.П., Семаков Г.С., Яковець І.С. Кримінально-виконавче право України: навч. посіб. / ред. А.Х. Степанюк. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 624 с. Грошев Ю.М. Вибрані праці / упоряд.: О.В. Капліна, В.І. Маринів. Харків: Право, 2011. 656 с. Петрик О.І. Шлях до цінової стабільності: світовий досвід і перспективи для України: монографія / відп. ред. В.М. Гесць. Київ: УБС НБУ, 2008. 369 с. Plath S. The unabridged journals / ed. K. V. Kukil. New York, NY: Anchor, 2000. 680 p.
автор(и) та перекладач(и)	Laplace P. S. A philosophical essay on probabilities / trans.: F. W. Truscott, F. L. Emory. Original work published 1814. New York, NY: Dover, 1951. 196 p
без автора	Галузева економічна політика держави: проблеми правового забезпечення: колект. моногр. / за наук. ред. Д. В. Задихайла. Харків: Юрайт, 2013. 520 с. (Серія «Наукові праці кафедри господарського права Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»; т. 1). Конституція України: наук.-практ. комент. / редкол.: В.Я. Тацій (голова) та ін. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2012. 1128 с. Політологічний енциклопедичний словник / упоряд. В. П. Горбатенко. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Генеза, 2004. 736 с. Правове виховання в сучасній Україні: монографія / за заг. ред.: В.Я. Тацій, А.П. Гетьман, О.Г. Данильян. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2013. 440 с. Протидія терористичній діяльності: міжнародний досвід і його актуальність для України: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 30 верес. 2016 р. Київ: Нац. акад. прокуратури України. 2016. 432 с. Twenty-four hours a day. Miami, FL: BN Publishing, 2010. 400 p.

<i>Приклади</i>	<i>Багатотомні видання</i>
	Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. / Нац. акад. прав. Наук України, Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2016. Т. 1: Історія держави і права України. 848 с. Енциклопедія історії України: у 10 т. / НАН України, Ін-т історії України. Київ: Наук. думка, 2005. Т. 9. 944 с. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник: у 2 т. / за ред.: В. В. Сташис, В. Я. Тацій. 4-те вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2010. Т. 1. 456 с. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України: у 4 т. / ред. О. В. Стовба. Харків: Апостиль, 2015. Т. 2. 329 с. Правова система України: історія, стан та перспективи: у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків: Право, 2009. Т. 2: Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю.П. Битяк. 576 с.
ІНШІ ВИДАННЯ	
автореферати дисертацій	Кравчук В.М. Припинення корпоративних правовідносин в господарських товариствах: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.03 / Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2010. 36 с. Лісов О.С. Новітня вітчизняна історіографія створення та діяльності розвідки і контррозвідки України у 1917-1991 роках: автореф. дис. ... канд. іст. наук: 20.02.22 / Нац. ун-т оборони України ім. Івана Черняхівського. Київ, 2017. 20 с.
дисертації	Сокурченко В.В. Публічне адміністрування сферою оборони в Україні: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07 / Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2016. 573 с. Костенко В.О. Економіко-правове забезпечення використання та охорони земель: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06 / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2015. 183 с. Bryant B. D. A sequentially articulated experiment to compare two instructional software input infrastructures: Doctoral dissertation / University at Albany. Albany, NY, 1998. 150 p.
архівні документи	Лист Голови Спілки «Чорнобиль» Г.Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В.А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. ЦДАГО України (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64, 64 зв., 71. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. ЦДАВО України (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8-12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1-3. Наукове товариство ім. Шевченка. Львів. наук. б-ка ім. В.

	Стефаника НАН України. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1-7.
патенти	Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G 21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.
препринти	Панасюк М.І., Скорбун А.Д., Сплошной Б.М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль: Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт / НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).
стандарти	ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ: Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ 3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ: Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
бібліографічні показники	Володимир Володимирович Сташис: (до 85-річчя від дня народж. та 60-річчя наук.-пед. і громад. діяльності) / Нац. акад. прав. наук України; упоряд.: В.І. Борисов, В.І. Тютюгін, Л.М. Демидова. Харків: Право, 2010. 108 с. (Біографія і бібліографія вчених-правознавців). Лисодєд О.В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992-2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків: Одиссей, 2003. 128 с. Систематизований показник матеріалів з питань адміністративної реформи, опублікованих у Віснику Національної академії державного управління за 1997-2005 роки / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; уклад.: О.О. Бабінова, О.Г. Белінська. Київ: Вид-во НАДУ, 2006. 11 с.
каталоги	Історико-правова спадщина України: кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л.І. Романова, О.В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області: кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін.; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів: Новий час, 2003. 160 с.
ЧАСТИНА ВИДАННЯ	
розділ книги	Даньшин І.М. Злочини проти громадського порядку та

	моральності. Кримінологія. Загальна та Особлива частини: підручник / ред. В.В. Голіна. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2009. Розд. 15. С. 138-145. Тацій В.Я. Повертаючись до питання боротьби зі злочинами у сфері приватизації. Тацій В.Я. Вибрані статті, виступи, інтерв'ю. Харків: Право, 2010. С. 221-229. Хряпінський П. Кримінально-правові засоби заохочення у публічному праві України. Правовий вплив на неправомірну поведінку: актуальні грані: монографія / за ред.: О.В. Козаченко, Є.Л. Стрельцов. Миколаїв: Іліон, 2016. С. 87-109. O'Neil J. M., Egan J. Men's and women's gender role journeys: A metaphor for healing, transition, and transformation. Gender issues across the life cycle / Ed. B. R. Wainrib. New York, NY: Springer, 1992. P. 107-123.
	Боднар Т.В. Договір про закупівлю: особливості укладання і забезпечення. <i>Актуальні проблеми приватного права: договір як правова форма регулювання приватних відносин</i>: матеріали наук.-практ. конф., присвяч. 95-й річниці з дня народж. В.П. Маслова (Харків, 17 лют. 2017 р.). Харків: Право, 2017. С. 7-9. Данильян О.Г., Дьобань О.П. Досвід удосконалення органів державної влади в європейських країнах та можливості його використання в Україні. <i>Проблеми розбудови державності та народовладдя в Україні</i>: матеріали ХХІІ Харків. політолог. читань (м. Харків, 21 трав. 2009 р.). Харків, 2009. С. 47-49. Шаповал В. Свобода та «природні права» людини як основа людського виміру права. <i>Антропологія права: філософський та юридичний виміри (стан, проблеми, перспективи)</i>: матеріали першого всеукр. круглого столу, м. Львів, 16-17 верес. 2005 р. Львів: Край, 2006. С. 286-295. Wu C. K., Makhoul M. M. Predicting the response of Aluminium casting alloys to heat treatment. <i>Light Metals 2011: Proceedings of the technical sessions presented by the TMS Aluminium Committee at the TMS 2011 Annual Meeting & Exhibition, San Diego</i>,
стаття з довідкового видання	Баулін Ю.В. Обставини, що виключають злочинність діяння. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю.С. Шемшученко. Київ: Юрид. думка, 2007. С. 550. Ріяка В.О. Декларація митна. <i>Юридична енциклопедія</i>. Київ: Укр. енцикл., 1998. Т. 2. С. 29. Bergmann P. G. Relativity. <i>The New Encyclopedia Britannica</i>. Chicago, IL: Encyclopedia Britannica, 1993. Vol. 26. P. 501-508
стаття з продовженого видання	Гетьман А.П., Лозо В.І. Державно-правові проблеми подолання екологічної кризи в епоху глобалізації. <i>Проблеми законності</i>. Харків. 2013. Вип. 123. С. 65-77. Данильян О.Г., Петришин О.В. Проблема взаємовпливу правового виховання державотворчого процесу: українські

	реалії. <i>Вісник Національної академії правових наук України</i>. Харків, 2010. № 2. С. 28-39. Семенюк О.Г. Заходи безпеки в системі охорони державної таємниці. <i>Держава і право. Юридичні науки</i>. Київ, 2016. Вип. 72. С. 152-166.
стаття з періодичного видання (журнал, газета)	Кулак Н.В. Актуальні питання правового статусу добровольчих формувань в Україні. <i>Часопис Київського університету права</i>. 2016. № 4. С. 84-88. Петришин О., Серьогіна С. Змішана республіканська форма державного правління: питання теорії та практики. <i>Право України</i>. 2009. № 10. С. 57-60. Benjamin A.C. The ethics of scholarship: A discussion of problems that arise in its application. <i>Journal of Higher Education</i>. 1960. Vol. 31, No. 9. P. 471-480. Середа М. Мирні зібрання: практика адмін. судів 2015 р. <i>Юридичний вісник України</i>. 2016. 12-18 лют. (№ 6). С. 5. Тацій В.Я., Тютюгін В.І., Пономаренко Ю.А. Виклики сучасності і кримінальне право. <i>Голос України</i>. 2016. 29 січ. (№ 16). С. 6-7. Itzkoff D. A touch for funny bones and earlobes. <i>New York Times</i>. 2010. March 31. P. C1.
рецензії	Биков О. Нагальність оптимального міжнародно-правового врегулювання глобальних біоетичних проблем сучасності. <i>Віче</i>. 2016. № 1/2. С. 20-21. Рец. на кн.: Третьякова В.Г. Міжнародно-правове регулювання глобальних біоетичних проблем: монографія. Київ: Кондор, 2013. 407 с. Драч О.О. [Рецензія]. <i>Український історичний журнал</i>, 2016. № 1. С. 217-219. Рец. на кн.: Темченко А.І. Традиційні мантичні практики: архаїка знакової системи. Черкаси: ІнтралігаТОР, 2015. 112 с. Csikos R., Garcia E., Worley R. Book Reviews. <i>Journal of Criminal Justice Education</i>. 2010. Vol. 21, No. 1. P. 93-99. Review of the book: Beck E., Britto S., Andrews A. In the shadow of death: Restorative justice and death row families. Oxford, NY: Oxford University Press, 2007. 336 p.
ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ	
електронні ресурси	Аналіз стану здійснення судочинства в 2015 році (за даними судової статистики). URL: http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/D7F9F72E78DA88ECC2257F730036F282 (дата звернення: 17.03.2025). Гетьман Є.А. Підзаконні нормативно-правові акти органів виконавчої влади України та іноземних держав: порівняльна характеристика. <i>Теорія і практика правознавства: електрон. наук. фахове вид.</i> 2016. Вип. 1 (9). URL:

	http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/66302 (дата звернення: 17.06.2025). Карнаух Б.П. Тлумачення договору: короткий нарис із наднаціональної і транснаціональної точок зору. <i>Проблеми законності</i>. 2016. Вип. 135. С. 39-51. DOI: http://dx.doi.org/10.21564/2414-990x.135.83852. Оболенцев В.Ф. Базові засади системного аналізу злочинності та віктимізації в Україні: монографія. Харків; Костянтинівка, Сектор «С» АТО: Юрайт, 2016. 116 с. URL: http://dspace.nulau.edu.ua/bitstream/123456789/12015/1/Obolenc ev_2016_mon.pdf (дата звернення: 17.03.2025). Colletta L. Political satire and postmodern irony in the age of Stephen Colbert and Jon Stewart. <i>Journal of Popular Culture</i>. 2009. Vol. 42, No. 5. P. 856–874. DOI: 10.1111/j.1540-5931.2009.00711.x. Feminism. <i>Encyclopædia Britannica online</i>. URL: http://www.britannica.com/EBchecked/topic/724633/feminism Trammell A. Magic: The gathering in material and virtual space: An ethnographic approach toward understanding players who dislike online play. <i>Meaningful Play 2010</i>: October 21-23, 2010, East Lansing, MI. URL: http://meaningfulplay.msu.edu/proceedings2010/mp2010_paper_42.pdf (Last accessed: 17.03.2025)
ЗАКОНОДАВЧІ ТА НОРМАТИВНІ АКТИ	
Законодавчі та нормативні акти	Конституція України: станом на 1 верес. 2016 р.: відповідає офіц. тексту. Харків: Право, 2016. 82 с. Конституційний Суд України: рішення, висновки / відп. ред. А.С. Головін; уклад.: К.О. Пігнаста, О.І. Кравченко. Київ: Логос, 2011. Кн. 10. 431 с. Правова основа діяльності органів державної влади: зб. нормат. актів / упоряд. П.М. Любченко. Харків: ФІНН, 2010. 303 с. Національна доктрина розвитку освіти: затв. Указом Президента України від 17.04.2002 р. № 347. <i>Освіта</i>. 2002. 24 квіт. (№ 14). С. 2-4. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII. <i>Голос України</i>. 2015. 10 черв. (№ 101). С. 4. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень: затв. наказом М-ва юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5 (у ред. наказу від 26.12.2012 р. № 1950/5). <i>Офіційний вісник України</i>. 2013. № 3. Ст. 91. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2001. № 25-26. Ст. 131.

	Про порядок класифікації надзвичайних ситуацій: постанова Каб. Міністрів України від 15.06.1998 р. № 1099. <i>Офіційний вісник України</i>. 1998. № 28. Ст. 1062. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. Дата оновлення: 12.03.2025. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1700-18/page (дата звернення: 17.03.2025). Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Закон України від 16.09.2014 р. № 1678-VII. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1678-18 (дата звернення: 17.03.2025). Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році: від 15.09.2016 р. № 5132. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=60035 (дата звернення: 17.03.2025). Ухвала апеляційного суду Полтавської області від 27 серпня 2014 р., судова справа № 551/818/14-к. URL: http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/41131992# (дата звернення: 17.06.2025). Case of Benham v. The United Kingdom (Application no. 19380/92): Judgment European Court of Human Rights, 10 June 1996. URL:
--	---

Приблизний перелік наукових зворотів, які використовуються при написанні курсової роботи

Для чого використовується	Приклади наукових зворотів
актуальність	На сьогодні особливої актуальності набуває...
	Доволі актуальним залишаються питання ...
	Все більшого поширення набувають ...
	Однією з найбільш актуальних проблем є ...
	Особливе місце займає ...
	Особливу актуальність ...
	Зміни в сучасному суспільстві обумовлюють ...
висновок	Викладені міркування дозволяють зробити висновок
	Викладені факти дозволяють зробити висновок про необхідність
	Підсумовуючи зазначимо...
	Виходячи з цього, можна говорити, що
	Таким чином, розглянувши питання можна висновувати таке
	Отже, зазначене свідчить
	Отже, можна зробити висновок, що
	Проведені дослідження дозволяють зробити такі висновки
думка авторів	На думку...
	вчений.....на нашу думку справедливо
	Ми підтримуємо позицію відомого вченого ... про те, що
	Цілком обґрунтованою є позиція...
	 так само як і ... зазначає, що
	Дану позицію розділяє ряд вчених, які також вважають
	Одні автори вважають....., інші....., деякі з них ...
	Безперечно, на наш погляд, твердження, що
	Автор вважає (зазначає, підкреслює, наголошує, відстоює позицію)
	Існує думка ...
наша думка	Автори на нашу думку помиляються...
	На нашу думку ...
	Ми вважаємо ...
	На наш погляд
упевненість	Дійсно ...
	Без сумніву ...
	Ми можемо бути упевнені ...

	Поза сумнівом ...
приклад	Наприклад, це може бути ...
	Наприклад ...
	Розглянемо ... на прикладі ...
	Приведені приклади наочно демонструють ...
	Відомі такі випадки, коли ...
	Прикладом може слугувати ...
уточнення	У зв'язку з даним визначенням необхідно уточнити, що..
	Точніше сказати ...
	В окремих випадках ...
	Зокрема ...
	Тут, на наш погляд, необхідно встановити відмінність ...
цитати	Він пише: « ... »
	Вчений... каже: «»
	Наведемо думку ... про те, що «»
авторське узагальнення	Більшість дослідників, що ототожнюють ...
	Прихильниками вказаної точки зору є ...
	Ми не розділяємо широко поширені уявлення про ...
	У роботі Н. цій проблемі приділяє велику (мале) увагу
	Як відзначають провідні вчені, що займаються цією проблематикою ...
	Істотний внесок у вивчення ... внесли роботи ...
	В юридичній літературі зазначається (пропонується, розглядається, простежується, описується) ...
акцентування	Дослідження показало, що ...
	На нашу думку, особливої уваги заслуговують питання .
	Відзначимо тут, що ...
	Особлива увага в цій проблемі викликає питання ...
	Слід зазначити, що при розгляді ...
	У центрі нашої уваги будуть, головним чином ...
	Найбільш послідовна, повна і детально розроблена ...
доцільність	Виходячи з цих міркувань, слідує будувати ... не на ... , а на ...
	Саме тому, повинно складатися не тільки з ... , але і містити ...
	Враховуючи зазначене доцільно...
	Саме тому, слід ...